

FRANTIŠKÁNSKA MLÁDEŽ A DUCHOVNÁ ASISTENCIA

Fr. Ivan Matić, OFM

Úvod

V tejto prednáške sa chceme zamyslieť nad Františkánskou mládežou (GiFrou), ako neoddeliteľnou súčasťou OFS a Františkánskej rodiny. Obzvlášť prehľbíme identitu GiFri, jej vzťah s OFS, spôsob organizácie a napokon sa zastavíme pri duchovnej a pastoračnej asistencii. Túto úlohu nám zverila Cirkev, aby sme sprevádzali mladých ľudí, ktorí sa cítia priťahovaní príkladom Františka z Assisi.

Už od svojho zrodzenia v Taliansku, v rokoch, ktoré nasledovali po druhej svetovej vojne (1948), mala GiFra prekvapujúci rozvoj a prínos. A to nielen pre Františkánsku rodinu, ale aj vo vtedajšej spoločnosti. Bol to nový františkánsky impulz pre mladých, ktorí sa cítili volaní Duchom Svätým, aby žili a svedčili o Evanjeliu vo svete, ktorý práve vyšiel zo zničujúcej a utrpenie prinášajúcej vojny. Svet, ktorý sa začal rýchlo meniť a veľkými geopolitickými a sociálnymi zmenami vstupovať do novej éry a zároveň svet, ktorý veľmi potreboval pokoj, zmierenie a bratstvo.

Toto všetko bolo v rodiacej sa GiFre, ktorá sa vo svojom mládežníckom spôsobe života a svedectve o františkánskej spiritualite stávala novým svetlom a nádejou pre spoločnosť a Cirkev. Po takmer šesťdesiatich rokoch je stále Františkánska mládež prítazlivou pre mnohých mladých v mnohých krajinách a súčasne sa stáva výbornou skúsenosťou františkánskej duchovnej cesty pre dnešných mladých ľudí.

Vybral som niektoré časti z dokumentu „GiFra: Cesta františkánskeho povolania“, aby nám pomohli vstúpiť do témy Františkánskej mládeže. Dokument bol schválený predstavenstvom Medzinárodnej rady Františkánskeho svetského rádu v roku 2004 a je zbierkou všetkých skúseností rôznych bratstiev GiFri na celom svete a jasným i syntetickým spôsobom predstavuje definíciu, identitu, pôvod a poslanie GiFri.

Špecifické poznámky k Františkánskej mládeži ¹

Na poli pastorácie mládeže nachádzame mladých ľudí priťahovaných svätým Františkom, ktorí chcú prehľbiť svoje kresťanské a františkánske povolanie. Týmto mladým musíme ponúknuť voľbu spôsobu života Františkánskej mládeže a OFS tak, že budeme rešpektovať požiadavky sveta mládeže s jeho krízami, problémami a otázkami.

Niektoré podstatné prvky na ich ceste povolania sú:

- cítia sa volaní Duchom Svätým, aby zakúsili v bratstve skúsenosť kresťanského života
- progresívne odhaľujú svätého Františka, jeho životný projekt a jeho hodnoty
- žijú v Cirkvi a spoločnosti, čo je podmienkou aby realizovali konkrétne skúsenosti apoštolátu.

Františkánska mládež, v zmysle Generálnych konštitúcií OFS (čl. 96 – 97), sa od ostatných mládežníckych františkánskych skupín odlišuje nasledovným:

- prijatie Reguly OFS ako inšpirujúceho dokumentu

¹ Z dokumentu: Gioventù francescana: Camino di vocazione francescana, CIOFS, Roma 2004.

- osobný a formálny záväzok, prevzatý pred Bohom a Bratstvom, žiť túto inšpiráciu
- príslušnosť k Františkánskej rodine ako neoddeliteľná súčasť OFS
- sprevádzanie a animácia zo strany Svetských františkánov
- duchovná asistencia zo strany Prvého rádu a TOR
- špecifická organizačná štruktúra a spôsoby formácie pre cestu povolania, ktoré obyčajne, hoci nie nevyhnutne, privádzajú do OFS
- vlastné Národné štatúty schválené príslušnou Národnou radou OFS, alebo v prípade jej neprítomnosti predsedníctvom Medzinárodnej rady OFS, ktoré určujú podmienky príslušnosti do Františkánskej mládeže.

Cesta povolania

Mladí v GiFre prehľbujú vlastné povolanie vo svetle odkazu svätého Františka prostredníctvom plánu progresívnej formácie. Rozlišovanie povolania bude ostrým bodom pozornosti počas celej tejto cesty.

Cesta povolania sa obyčajne delí na nasledujúce momenty:

a. Iniciácia

Je obdobím hľadania, vytvorenia kontaktov, priblíženia sa a prijatia, ktoré končí rozhodnutím začať formáciu sľubom v GiFre. Toto je pre mladého človeka prvý moment v GiFre, keď sa ho pýtajú, čo pre neho znamená bratstvo a čo on môže priniesť skupine. GiFra zo svojej strany informuje mladého človeka o ideáloch a požiadavkách, o metóde a štýle, ktorý ju charakterizuje. Dĺžka tohto obdobia závisí od osobnej situácie každého kandidáta a od bratstva GiFri. Ak sa to považuje za vhodné, Národné štatúty GiFri môžu určiť dĺžku tohto obdobia (napr. medzi tromi a šiestimi mesiacmi), s tým, že zoberú do úvahy situáciu mladých pochádzajúcich z iných františkánskych skupín (pre-GiFra...).

Minimálny vek na vstup do GiFri závisí od osobného rozvoja mladého človeka a jeho kultúrneho prostredia. Je však dôležité pripomenúť, že GiFra je pre mladých ľudí a nie pre deti. Ak sa to považuje za vhodné, Národné štatúty GiFri môžu určiť minimálny vek na vstup do GiFri (napr. medzi 14. a 17. rokom.)

b. Formácia pre sľub v GiFre

Je obdobím formácie a plného začlenenia kandidátov do života bratstva. Na konci tohto obdobia potvrdzujú túto voľbu osobným prísľubom pred Bohom a v prítomnosti bratov. Pre mladého človeka je to obdobie poznávania a žitia Evanjelia podľa vzoru svätého Františka v lone vlastného bratstva. Stále sa požaduje vôľa a vernosť rozhodnutiu konfrontovať vlastný život s Evanjeliom, aby tak člen postupne nadobudol františkánske hodnoty, ktoré bude žiť s odovzdaním a v službe druhým. Bratstvo, zo svojej strany sprevádza mladého človeka na ceste duchovného hľadania a rastu.

Národné štatúty GiFri môžu určiť minimálnu dĺžku trvania tohto obdobia, ktoré nemôže byť kratšie ako jeden rok (nie však viac ako 2 roky). Ak to bude považované za vhodné, môže sa určiť maximálna dĺžka formácie k sľubu v GiFre. V kompetencii miestnej rady GiFri bude prijat' kandidátov ku sľubom, sledujúc postupy určené v Národných štatútoch.

c. Prehĺbenie vlastného povolania

Je to obdobie overovania povolania v ktorom sa mladý človek uchopí a prehľbí tie hodnoty, ktoré vo svojom spojení tvoria spiritualitu svetských františkánov a ich poslanie v Cirkvi a v spoločnosti. Pre mladého človeka je to čas, keď odhaľuje a tlmočí do každodenného života Regulu OFS, aby vyskúšal svoje pravé životné povolanie a svoju odpoveď na Božie volanie. Nesie si so sebou skúsenosti so životom v spoločenstve a spoluúčasťou s bratmi, ktoré získal v prostredí Františkánskej rodiny i skúsenosti svojho poslania a služby v Cirkvi a v spoločnosti. Bratstvo zo svojej strany pomôže mladému človeku objasniť a rozlíšiť, ktoré povolanie lepšie zodpovedá jeho kapacitám a túžbam.

Toto obdobie je dočasné a nemôže sa predĺžiť na neurčitý čas z jednoduchého dôvodu, že obdobie rozhodovania a fáza rozlišovania je jednou zo životných etáp každého človeka. Národné štatúty GiFri určujú koniec tejto etapy podľa kultúrneho a sociálneho prostredia vlastnej krajiny, ktorá v žiadnom prípade nesmie prekročiť vek 30 rokov.

Vzťahy GiFra – OFS

a. Prechod do OFS

Členovia GiFri, ktorí si prajú zložiť profesiu v OFS pridružujú sa toho, čo určuje Regula, Konštitúcie a Rituál OFS (Konšt. 96,4)

Cesta povolania v GiFre privádza obyčajne, hoci nie nevyhnutne, do OFS. Preto františkánska formácia, ktorú dostane mladý človek v GiFre, a chce prejsť do OFS, sa môže považovať za platné obdobie iniciácie v OFS. Obdobie iniciálnej formácie v OFS sa musí odohrať pod zodpovedným dohľadom rady miestneho bratstva OFS do ktorého chce mladý človek vstúpiť, a to v súlade s Regulou a Konštitúciami OFS.

V prípade, že sa nájde skupina mladých v GiFre, ktorí si želajú spoločne začať iniciálnu formáciu, smú diskkrétne a pod vedením rady miestneho bratstva OFS do ktorého chcú vstúpiť vytvoriť vlastnú skupinu.

b. Členstvo v GiFre a OFS súčasne

Kvôli zachovaniu kontinuity na ceste povolania v GiFre smerom k OFS, profesiou v OFS mladého človeka ešte nemusí byť vylúčený zo svojho bratstva v GiFre. Mladý človek, ktorý sľubmi v OFS prijme Regulu ako projekt vlastného života, smie pokračovať na ceste s bratmi z GiFri, ktorí sú inšpirovaní tou istou Regulou.

Sú rôzne dôvody, ktoré odporúčajú, aby bol mladý človek súčasne aktívnym členom dvoch bratstiev: svojho bratstva v GiFre a svojho bratstva v OFS. Môže byť, že bratstvo v GiFre potrebuje prínos mladého človeka so sľubmi, aby tak povzbudzoval ostatných mladých. Tak, že bude zodpovedným v bratstve GiFri a zároveň jednoduchým aktívnym členom bratstva. V každom prípade je dôležité, aby sa mladý človek so sľubmi v OFS aktívne zúčastňoval v oboch bratstvách, i keď jeho aktivita (stále so súhlasom rady OFS) bude privilegovane nasmerovaná na GiFru.

b. Bratské povzbudzovanie GiFri

OFS bude hľadať tie najvhodnejšie prostriedky, aby rozvíjal život a šírenie GiFri. Bude blízko mladým ľuďom, aby ich povzbudzoval a zaobstarával im prostriedky, ktoré im pomôžu napredovať na ich ceste ľudského a duchovného rastu (Konšt. 97, 1) Tieto prostriedky môžu byť rôzne podľa situácie, ale jeden z najdôležitejších prostriedkov bude vždy živý kontakt

s bratstvom OFS. Kvôli tomu musia miestne bratstvá vytvoriť priestor pre prijímanie mladých ľudí počas stretnutí a pridelovať mladým špecifické úlohy v bratstve. Tak isto je dôležité, aby stretnutia bratstva OFS boli flexibilné vo svojej organizácii prostredníctvom kreatívneho používania možností formovania špeciálnych skupín pod vedením rady bratstva.

Ďalší nevyhnutný prostriedok je priame sprevádzanie mladých zo strany vhodných členov OFS. Konštitúcie OFS zabezpečujú bratské vedenie GiFri a prítomnosť jedného predstaviteľa OFS na všetkých úrovniach rád GiFri. Obyčajne, hoci nie nevyhnutne, predstaviteľ OFS v rade GiFri býva zároveň bratským animátorom GiFri.

Forma a obsah formácie

Aby sme sa prispôbili potrebám sveta mladých, metódy formácie musia byť flexibilné vo svojej forme a vo svojom obsahu. Mladíčka vlna sa neustále mení a rozvíja veľmi rýchlym spôsobom vo všetkých krajinách. Na druhej strane je dôležité zachovať si vlastnú identitu a nenechať sa zmietat' výstrelkami módy.

Rôzna realita v rôznych krajinách privádza k rôznosti vo forme a obsahu formácie. Na druhej strane, táto rôznosť nemá odstrániť základnú jednotu v kritériách formácie. Aby formácia dosiahla svoj cieľ, musí sa venovať ľudskému, kresťanskému a františkánskému rozmeru.

Organizácia GiFri

a. Miestne bratstvo

Miestne bratstvo je kmeňovou bunkou GiFri a je prostredím, v ktorom sa mladí ľudia pohybujú aby prežili skúsenosť kresťanského života vo svetle odkazu Sv. Františka z Assisi. Bratstvo sa schádza často (napr. každý týždeň), aby jeho členovia spolu prežívali svoj vzťah s Bohom a s bratmi. Je dôležité, aby stretnutia zahŕňali chvíle modlitby a formácie s prvkami činnosti a oddychu. Stretnutia sa organizujú tak, aby napomáhali začleneniu bratstva GiFri do Františkánskej rodiny a do miestnej cirkvi.

O ustanovenie miestneho bratstva GiFri sa postará rada GiFri vyššieho stupňa v spolupráci s miestnou radou OFS. Teda obe rady, s ktorými bude mať nové bratstvo GiFri vzťah. V prípade, že štruktúry GiFri chýbajú, postarajú sa o ne zainteresované rady OFS. Nech je o tom taktiež informovaný rehoľný predstavený, ktorého úlohou bude zabezpečiť duchovnú asistenciu.

Miestne bratstvo je animované a vedené radou zloženou minimálne z troch členov zvolených na dobu určitú. Členovia rady sú volení členmi bratstva, ktorí zložili sľub v GiFre a spomedzi nich. Okrem toho bude členom rady aj predstaviteľ rady miestneho bratstva OFS a duchovný asistent. Úlohou miestnej rady GiFri je pripustiť kandidátov k formácii pre sľub v GiFre a keď je formácia ukončená pripustiť ich k samotným sľubom.

b. Regionálne bratstvo

Ak to bude považované za vhodné, Národné štatúty GiFri môžu určiť existenciu regionálnych bratstiev GiFri v krajine a tiež spôsoby, ako budú ustanovené. V tom prípade Národné štatúty tiež určia zloženie a kompetencie zhromaždenia a regionálnej rady.

c. Národné bratstvo

Národné bratstvo GiFri je zjednotenie všetkých miestnych bratstiev GiFri, ktoré sa nachádzajú v oblasti príslušného národného bratstva OFS. Oficiálne ustanovenie nových národných bratstiev GiFri prislúcha Národnej rade OFS alebo Predsedníctvu Medzinárodnej rady OFS. Národné bratstvo GiFri si môže určiť vlastné štatúty, ktoré musí schváliť Národná rada OFS alebo Predstavenstvo Medzinárodnej rady OFS (Konšt. 96,5).

DUCHOVNÁ A PASTORAČNÁ ASISTENCIA FRANTIŠKÁNSKEJ MLÁDEŽE

Ako časť Františkánskej rodiny, prepojená špeciálnym spôsobom s OFS, každé bratstvo GiFri podľa *Generálnych konštitúcií OFS* musí požadovať:

- a) **od zodpovedných svetských františkánov – bratské vedenie**
- b) **od kompetentných rehoľných predstavených – duchovnú asistenciu** ².

Čo sa týka bratského vedenia, medzi rôznymi úlohami zodpovednosti, ktorú majú voči GiFre, bratstvá OFS musia:

- **prebúdzat' františkánske povolanie mládeže** prostredníctvom vhodných iniciatív a činností
- **pestovať životaschopnosť a šírenie bratstiev GiFri**
- **sprevádzať mladých na ich ceste ľudského a duchovného rastu**, ponúkať im tematické aktivity a ponúkať im tematické obsahy³.

Ďalšia dôležitá úloha, ktorú musia bratstvá OFS vykonať, je dať bratstvám GiFri **bratského animátora**, ktorý v spolupráci s **duchovným** asistentom a radou GiFri zabezpečí primeranú františkánsku svetskú formáciu⁴.

Duchovná a pastoračná asistencia

Svetskí františkáni počas svojej dlhej histórie ôsmich storočí mali stále blízke vzťahy s bratmi prvého rádu a bratmi TOR⁵, a tak spolu s klariskami druhého rádu sú všetci neoddeliteľnou časťou toho, čo nazývame Františkánska rodina. Aj františkánska mládež, ktorú tvoria mladí laici povolani žiť charizmu Sv. Františka, je súčasťou tejto rodiny.

Okrem toho OFS a GiFra sú podľa Kódexu kánonického práva (CIC)⁶, považovaní za združenie veriacich so špecifickým poslaním v Cirkvi a spoločnosti a musia teda podliehať dohľadu a mať vlastného asistenta⁷. Z tohto dôvodu a pre historické a zvláštne putá medzi svetskými a rehoľnými františkánmi, Cirkev zverila túto pastoračnú a duchovnú starostlivosť

² Porov. Konšt. 96,6.

³ Porov. Konšt. 97,1.

⁴ Porov. Konšt. 97,2.

⁵ Vo františkánskej histórii a v Konštitúciách prvého františkánskeho rádu a TOR sa systematickým spôsobom prejavuje, že tieto rády v mene spoločného pôvodu a charizmy a z vôle Cirkvi priznávajú svoj záväzok duchovnej a pastoračnej asistencie OFS. Porov. Konštitúcie OFM, 60, taktiež OFMConv, 116, taktiež OFMCap 95, taktiež TOR 157, Regula tretieho rádu od pápeža Leva XIII, 3,3, Potvrdená regula od Pavla VI 26.

⁶ CIC, 301,3 – 312 – 313.

⁷ CIC, 305, 1.

bratom prvého rádu a TOR. V Generálnych konštitúciách OFS nachádzame nasledovné vyjadrenie:

Duchovná a pastoračná starostlivosť OFS ⁸.

Tu je vyjadrené aj v čom spočíva táto duchovná a pastoračná starostlivosť a aká je zodpovednosť vyšších rehoľných predstavených. Títo musia garantovať tri základné aspekty života a poslania svetských františkánov:

- **vernosť františkánskej charizme**
- **spoločenstvo s Cirkvou**
- **spojenie s Františkánskou rodinou**

V Štatúte pre duchovnú a pastoračnú asistenciu OFS je vysvetlené ako realizovať túto službu. V článku 2 § 1 čítame:

Duchovná a pastoračná starostlivosť sa uskutočňuje dvojitou službou:

- *bratský úrad altius moderamen zo strany vyšších rehoľných predstavených* ⁹
- *duchovná asistencia bratstvám a ich radám.*

Je tu teda dvojitá služba: služba pastoračnej starostlivosti (altius moderamen) a služba duchovnej asistencie bratstvám a ich radám.

Táto dvojitá bratská služba dopĺňa, ale nenahrádza vlastnú zodpovednosť rád a ministrov bratstiev, ktorým prislúcha vedenie, koordinácia a animácia bratstiev na rôznych úrovniach ¹⁰.

Táto služba môže byť vykonávaná buď osobne vyšším predstaveným alebo prostredníctvom jeho delegáta ¹¹, tak, aby asistencia všetkým bratstvám bola stále zabezpečená.

Na základe životnej vzájomnosti medzi rehoľníkmi a svetskými členmi františkánskej rodiny a pre zodpovednosť vyšších predstavených voči bratstvám OFS na všetkých úrovniach má byť zaistená duchovná asistencia ako základný zjednocujúci prvok ¹².

V Štatúte pre asistenciu (čl. 2,3) nachádzame aj vysvetlenie, čo má byť cieľom duchovnej asistencie:

Duchovná asistencia má za cieľ uľahčiť spoločenstvo s Cirkvou a s Františkánskou rodinou prostredníctvom svedectva a zdieľania františkánskej spirituality, spolupracovať na iniciálnej a permanentnej formácii svetských františkánov a prejavovať bratskú lásku rehoľných bratov k OFS ¹³.

Podľa *Generálnych konštitúcií OFS*, pastoračná a duchovná starostlivosť svetských františkánov na medzinárodnej úrovni musí byť vykonávaná kolegiálne generálnymi

⁸ Porov. Konšt. 85, 2.

⁹ Porov. CIC, 303.

¹⁰ Porov. Štatút pre asistenciu, 3,1 – Konšt. 86,2.

¹¹ Porov. Konšt. 86,1.

¹² Konšt. 89,1.

¹³ Porov. Konšt. 89,3; 90,1.

ministrami prvého rádu a TOR¹⁴. Tak ako aj na národných a regionálnych úrovniach vyšší rehoľní predstavení, ktorí vykonávajú svoju jurisdikciu na tom istom území OFS a GiFri, musia rozdeliť svoj úrad kolegiálne¹⁵.

Tomuto sú v *Generálnych konštitúciách* (č. 90,3) venované nasledujúce vyjadrenia o kolegiálnej asistencii duchovných asistentov na rôznych úrovniach:

- *Na medzinárodnej úrovni: generálni asistenti vykonávajú svoju službu v predsedníctve CIOFS. Tvoria konferenciu a kolegiálne sa starajú o duchovnú asistenciu OFS ako celok*¹⁶.
- *Na národnej úrovni: národní asistenti OFS vykonávajú svoju službu v Národnej rade a starajú sa o duchovnú asistenciu na celom území národného bratského spoločenstva a o koordináciu regionálnych asistentov na národnej úrovni. Ak je národných asistentov viac ako jeden, tvoria konferenciu a svoju službu vykonávajú kolegiálne*¹⁷.
- *Na regionálnej úrovni: regionálni asistenti vykonávajú svoju službu v regionálnej rade a starajú sa o duchovnú asistenciu v regionálnom bratskom spoločenstve. Ak ich je viac ako jeden, tvoria konferenciu a svoju službu vykonávajú kolegiálne*¹⁸.

Duchovný asistent

V *Generálnych konštitúciách* OFS v článku 89 §§2 a 3 nachádzame širokú a kompletnú definíciu osoby duchovného asistenta:

2. Duchovný asistent je osoba určená vyšším predstaveným, ktorý je kompetentný menovať asistenta pre dotyčné bratstvo OFS .

3. Aby mohol byť svedkom františkánskej spirituality a bratskej lásky rehoľníkov k svetským františkánom a putom spolupatričnosti medzi svojim rádom a OFS, nech je duchovný asistent františkánskym rehoľníkom, patriacim k prvému rádu alebo TOR.

Je zaujímavé všimnúť si, že s výrazom “osoba menovaná” je označený predovšetkým františkánsky rehoľník, ktorý je vymenovaný svojim vyšším predstaveným, aby vykonával službu asistencie. Ale, ako nachádzame v článku 89 §4, môže sa to vzťahovať aj na iné osoby, ktoré môžu byť menované do tejto služby.

V článku nie je zmienka o kňazskom stave asistenta, pretože jeho špecifická úloha nie je sviatostná asistencia, ale duchovná asistencia. Tento článok teda dovoľuje vyšším rehoľným predstaveným prvého rádu a TOR menovať rehoľníka, ktorý nie je kňazom, aby duchovne asistoval určenému bratstvu.

¹⁴ Porov. Konšt. 87,1.

¹⁵ Porov. Konšt. 87,5.

¹⁶ Konšt. 90, 3 a.

¹⁷ Konšt. 90, 3 b.

¹⁸ Konšt. 90, 3 c.

S menovaním, ktoré musí byť písomnou formou od vyššieho predstaveného, asistent sa stáva členom s právom hlasovať v rade toho bratstva, ktorému poskytuje duchovnú asistenciu a bude spolupracovať s bratstvom na všetkých aktivitách. Avšak asistent nemá právo hlasovať v ekonomických záležitostiach a vo voľbách do rôznych úrovní¹⁹. Menovaním sa asistent stáva svedkom františkánskej spirituality, bratskej lásky rehoľníkov k svetským františkánom a putom spolupatričnosti medzi svojim rádom a svetskými františkánmi.²⁰

Je tu ďalšia veľmi dôležitá vec, ktorá je prakticky novinkou v nových *Generálnych konštitúciách OFS*. Keďže v rôznych krajinách z dôvodu chýbajúcich františkánskych rehoľníkov mnohé bratstvá OFS – GiFri zostávajú bez duchovného asistenta, ako už bolo naznačené, článok 89 §4 ponúka vyšším predstaveným nové možnosti menovať duchovného asistenta. Keď teda nie sú k dispozícii rehoľní bratia, vyšší predstavení môžu do služby duchovnej asistencie menovať aj iné osoby.

Keď nie je možné dať bratstvu takého duchovného asistenta, kompetentný vyšší predstavený môže zveriť službu duchovnej asistencie:

- a) *rehoľníkom alebo rehoľníckam z iných františkánskych inštitútov*
- b) *diecéznym kňazom alebo iným osobám, ktoré sú špecificky pripravené pre túto službu, a sú členmi OFS*
- c) *ďalším diecéznym alebo rehoľným kňazom, ktorí nie sú františkáni*

Ako môžeme vidieť, Generálne konštitúcie OFS určujú preferencie aby bolo zachovávané *zvájomné životné spoločenstvo* medzi OFS, prvým rádom a TOR. Môžeme povedať, že uprednostňujú asistenta, ktorý je františkánskym rehoľníkom a členom prvého rádu alebo TOR, pretože len taký asistent môže byť *naplno svedkom františkánskej spirituality a bratskej lásky rehoľníkov k svetským františkánom a putom spolupatričnosti medzi svojim rádom a OFS*²¹.

Aby bratstvá nezostali bez duchovnej asistencie, keď vyššie povedané nie je možné, vyšší predstavený môže menovať iné osoby: rehoľníka alebo rehoľníčku prislúchajúcu k inému františkánskému inštitútu, aby sa do svetského spôsobu života Evanjelia podľa vzoru Sv. Františka lepšie integrovala rehoľná forma života františkánskej charizmy; potom samotných členov OFS, ktorí môžu byť buď diecézni kňazi alebo svetskí františkáni, ktorí sú špeciálne pripravení na túto službu; napokon diecéznych kňazov a rehoľníkov, ktorí nie sú františkáni.

Pri požiadavke a následnom menovaní duchovného asistenta sú vyšší rehoľní predstavení pozvaní vypočuť si názor rád OFS – GiFri a garantovať tak dialóg a výmenu názorov o menovaní²².

Duchovný asistent GiFri

GiFra je cesta, ktorá ponúka mladým ľuďom možnosť žiť vlastné povolanie vo svetle františkánskeho ideálu, v oblasti OFS a vo vnútri Františkánskej rodiny.

¹⁹ Porov. Konšt. 90, 2; *Štatút pre asistenciu*, 12, 3.

²⁰ Porov. Konšt. 89, 3.

²¹ Ibidem.

²² Porov. Konšt 91,3.

V bode 6 dokumentu: *GiFra: Cesta františkánskeho povolania*, ktorý je základným dokumentom pre GiFru a je potvrdený Predstavenstvom CIOFS v roku 2004, nachádzame nasledovné:

GiFra, ako časť Františkánskej rodiny, potrebuje duchovnú asistenciu, aby mala garantovanú vernosť františkánskej charizme, spoločenstvo s Cirkvou a jednotu s Františkánskou rodinou²³.

Prvoradá úloha asistenta je vždy tá duchovná – živiť kresťanský a františkánsky život bratstva a pomáhať rade rozlišovať, čo bratstvu hovorí Duch Svätý. Toto samozrejme neznamena len “dávať” ale aj byť schopný “prijímať”. Nechať sa objasť vzájomnosťou spoločenstva s GiFrou a jej bratskou láskou.

Ako delegát svojho vyššieho predstaveného, asistent GiFri musí svedčiť o spiritualite františkánskeho rehoľného života a bratskej lásky rehoľníkov k GiFre, spoločenstve medzi františkánskymi rehoľníkmi a mladými ľuďmi. Duchovný asistent musí byť garantom vernosti GiFri františkánskej charizme, jej spoločenstvu s Cirkvou, jej jednoty s celou Františkánskou rodinou.

Keďže jeho duchovná asistenciu mladým ľuďom sa nachádza na ceste povolania a počas jeho prehlbovania, asistent má veľmi špecifickú úlohu pomáhať mladým v rozlišovaní povolania, ktoré sa má opierať o celistvú ľudskú, kresťanskú a františkánsku formáciu.

Dokument *GiFra: Cesta františkánskeho povolania* sa vo svojom pokračovaní pozastavuje pri menovaní a postave asistentov:

Menovanie duchovných asistentov prislúcha kompetentným vyšším františkánskym predstaveným a to v návaznosti na to, čo stanovuje Štatút pre duchovnú a pastoračnú asistenciu OFS²⁴. Nakoľko je to možné, nech službu asistencie GiFre a OFS, vykonáva tá istá osoba.

Čo sa tohto týka, chcem podčiarknúť jednu vlastnosť vo vzťahu medzi OFS a GiFra. Dokument radí, aby nakoľko je to možné, duchovný asistent bratstva GiFri bola tá istá osoba aj ako duchovný asistent bratstva OFS, aby sa tak uľahčilo spoločenstvo, poznanie a silnejšie zdieľanie medzi dvoma bratstvami. A to i vďaka duchovnému asistentovi.

Asistent musí pomáhať bratstvám žiť jednotu v rozdielnosti, rešpektujúc ich vlastné autonómie, rôzne spôsoby žitia života bratstva, odlišné metódy formácie, spôsob uskutočniť stretnutia alebo rôzne apoštolské aktivity. Pritom musí duchovný asistent mať na zreteli, že je veľmi pekné a dôležité, aby bratstvá GiFri a OFS zdieľali niektoré momenty modlitby, stretnutí, formáciu a apoštolské aktivity, aby vydávali svedectvo spoločného poslania.

Asistent vo formácii GiFri

Na poli formácie má asistent špeciálnu úlohu, keď spolupracuje na formácii mladých ľudí spolu s bratským animátorom a s radou GiFri²⁵. Hoci má bratstvo GiFri k dispozícii

²³ Porov. Konšt. 85,2.

²⁴ Cf. Statuto per l'Assistenza, 5, 2; 11, 2.

²⁵ Porov. Konšt 97,2.

duchovného asistenta a bratského animátora, jej zodpovednosť pri sprevádzaní svojich členov nie je menšia. Tieto dve figury majú dopĺňajúcu úlohu, ale nenahradzujú snahy GiFri v úlohách, ktoré má vykonávať rada GiFri, ktoré má vykonávať GiFra ako bratstvo a ktoré má vykonávať ako spoločenstvo osôb.

Aby mohli žiť svoj kresťanský život v bratstve, je nevyhnutné, aby mali mladí františkáni pevnú ľudskú, kresťanskú a františkánsku formáciu. Potrebujú pomoc pri lepšom spoznávaní františkánskej spirituality a Františkánskej rodiny. Hovoríme teda o formácii, ktorá je viac praktická ako teoretická, založená na prežitých skúsenostiach v bratstve a – nakoľko je možné – s ostatnými rehoľnými a svetskými františkánmi.

Duchovný asistent vo svojej spolupráci na sprevádzaní mladých františkánov musí:

- sprevádzať mladých v prežívaní života podľa Evanjelia
- sprevádzať mladých a pomáhať im pri neustálom obrátení, ktoré vyžaduje Evanjelium.
- vedieť počúvať, čakať, mať trpezlivosť a predovšetkým milovať
- vstúpiť do osobného rozhovoru s mladými, pomáhajúc im na ich ceste a špeciálne pri rozlišovaní povolania
- spolupracovať na formovaní mladých ľudí pre naplnenie ich poslania v Cirkvi a v spoločnosti.

Záver

Chcem zakončiť túto prednášku slovami štyroch generálnych ministrov pri príležitosti odovzdania Reguly OFS. Slovami, ktoré vyjadrujú všetku lásku a bratskú starostlivosť, ktorú majú františkánski rehoľníci voči svetským:

My, františkánski ministri, so všetkými našimi rehoľnými bratmi, máme pripraveného a otvoreného ducha, aby sme vám venovali všetku asistenciu pri našom spoločnom kráčaní po Pánových cestách.

Preklad: Zuzka Juhaniakova
Úprava: P. Jan Macej OFMCap

KOLEGIÁLNA ASISTENCIA FRANTIŠKÁNSKEMU SVETSKÉMU RÁDU

Fr. Martín Pablo Bitzer, OFMConv

Úvod

Predstavím tému kolegiálnej asistencie Františkánskemu svetskému rádu podľa toho, ako to určujú Generálne konštitúcie OFS¹ a predovšetkým sledujúc to, čo stanovuje *Štatút pre duchovnú a pastoračnú asistenciu OFS*².

1. ŠTATÚT A KOLEGIALITA

Prvé tvrdenie, týkajúce sa kolegiality pri asistencii OFS, ktoré nachádzame v Štatúte, je toto:

Duchovná a pastoračná starostlivosť³ Františkánskemu svetskému rádu "sa vykonáva podľa tohto Štatútu spoločného pre štyri rehoľné rády (OFM, OFMConv, OFMCap, TOR) a má byť vykonávaná kolegiálne na všetkých úrovniach vyšších ako na miestnej úrovni⁴."

Zastavme sa nachvíľu pri tomto texte.

1.1. Dvojitá starostlivosť

Prvým prvkom, ktorý tu nachádzame, je *duchovná a pastoračná starostlivosť*. Teda starostlivosť je dvojitá "*duchovná a pastoračná*".

¹ Definitívne schválené Kongregáciou pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života, 8. decembra 2000.

² Schválené Konferenciou generálnych ministrov prvého františkánskeho rádu a TOR, 25. marca 2002.

³ Porov. Čl. 2.1.

⁴ Porov. Čl. 3.2; *Konšt. OFS* 87.1; 88.5; 90.3.

"Duchovná" nakoľko má do činenia s *Duchom Svätým*, ktorý vzbudil v Cirkvi ("medzi duchovnými rodinami" v jej lone) františkánsku rodinu⁵, ktorá má vlastnú špecifickú spiritualitu, totiž *františkánsku*.

Náš prvý záväzok voči svetským františkánom je: "*uľahčiť prehlbovanie františkánskej spirituality*"⁶, "*duchovne povzbudzovať*"⁷, ponúknuť vhodné "duchovné úvahy"⁸. Ešte raz sa vrátíme k pojmu "duchovnej asistencie" keď budeme hovoriť o jej ciele (Porov. bod 3.1)

Čo sa týka "pastoračnej" dimenzie tejto starostlivosti, povedzme jednoducho, že toto je úlohou pastiera tak, ako to je poňaté a vykonávané v Katolíckej cirkvi.

Môže sa stať, že v niektorých prípadoch nie je jednoduché odlíšiť "duchovnú" dimenziu od tej čisto "pastoračnej". V tomto prípade nám kontext pomôže odlíšiť jednu od druhej.

1.2. Starostlivosť podľa "Štatútu spoločného pre štyri rehoľné rády"

Druhý prvok je tento: Duchovná a pastoračná starostlivosť "*sa vykonáva podľa tohto Štatútu spoločného pre štyri rehoľné rády (OFM, OFMConv, OFMCap, TOR)*".

A tu je náš druhý záväzok: poznať Štatút, ktorý bol potvrdený Konferenciou generálnych ministrov prvého rádu a TOR, dňa 25. marca 2002.

V skutočnosti ide o text, ktorý predtým existoval a bol aktualizovaný.

Prvým následkom je, že naše Konštitúcie a Generálne štatúty sa musia aktualizovať podľa novej legislatívy OFS, schválenej Cirkvou. Odvolávam sa na CC.GG. OFS, definitívne schválené Kongregáciou pre inštitúty zasväteného života a formy apoštolského života v roku 2000 a na vyššie spomenutý Štatút z roku 2002, ktorý nahrádza predošlý Štatút schválený v roku 1992. Toto je úlohou nás, generálnych asistentov a potom príslušných generálnych kapitúl prvého rádu (OFM, OFMConv, OFMCap) a TOR.

V čl. 4.3 čítame: "Dispozície, ktoré nesúladia s týmto Štatútom sú zrušené".

Máme teda aktualizovaný a agilný nástroj na vykonávanie našej úlohy. Hovorím "náš" pretože Štatút je "spoločný pre štyri rehoľné rády (OFM, OFMConv, OFMCap, TOR)".

" Z františkánskej histórie a z Konštitúcií prvého františkánskeho rádu a TOR je zjavné, že tieto rády si považujú za povinnosť v mene spoločného pôvodu a

⁵ Regula 1.

⁶ Štatút 13.1.

⁷ Štatút 11.2; 17.3; 19.3; 21.3.

⁸ Štatút 13.3.

charizmy a z vôle Cirkvi duchovne a pastoračne asistovať Františkánskemu svetskému rádu (Porov. Konštitúcie OFM, 60; Konštitúcie OFM Conv., 116; Konštitúcie OFM Cap., 95; Konštitúcie TOR, 157; Regula tretieho rádu od pápeža Leva XIII, 3, 3; Regula potvrdená Pavlom VI., 26)".⁹

1.3. Starostlivosť vykonávaná kolegiálne

Tretí prvok sa týka kolegiality, nakoľko duchovná a pastoračná starostlivosť "má byť vykonávaná kolegiálne na všetkých úrovniach vyšších ako na miestnej", a teda na regionálnej,¹⁰ národnej a medzinárodnej.

Hlavní činitelia tejto duchovnej a pastoračnej starostlivosti o OFS sú predovšetkým vyšší predstavení a potom duchovní asistenti.

2. VYŠŠÍ PREDSTAVENÍ

2.1. Povinnosť, ktorá má byť naplnená

Skôr ako vstúpime do témy, musíme si pripomenúť, že "duchovná a pastoračná starostlivosť o OFS je predovšetkým povinnosťou vyšších predstavených prvého rádu a TOR"¹¹.

Zdôrazňujem, že hovoríme o "povinnosti"¹². Nie je to ľubovôľa: " Vyšší predstavení sú zodpovední za kvalitu pastoračnej služby a duchovnej asistencie"¹³. " Rehoľní predstavení musia zaručiť duchovnú asistenciu pre všetky bratstvá OFS", a to " v znamení konkrétneho spoločenstva a spoluzodpovednosti"¹⁴. " Okrem toho musia pestovať formáciu a záujem rehoľníkov voči OFS a zaistiť špecifickú prípravu duchovným asistentom na to, aby boli platní a pripravení"¹⁵. " Túto úlohu môžu vykonávať osobne alebo prostredníctvom delegáta"¹⁶.

Toto hovorím preto, že "dnes sú mnohí františkánski rehoľníci pritáňovaní inými skupinami alebo cirkevnými hnutiami a neuvedomujú si, že svetskí františkáni sú spoločníkmi života a poslania na svetskej scéne a povolání, rovnako ako oni k, tej istej 'evanjeliovej charizme' "¹⁷.

⁹ Toľko v poznámke pod čiarou v článku 85.1 Gen. Konšt. OFS, a prevzaté aj do Štatútu 1.1.

¹⁰ V krajinách, kde sú regióny.

¹¹ Štatút 5.1.

¹² Porov. F. CANGELOSI – B. LINO, *Duchovná asistencia*, 21.

¹³ Štatút 5.3.

¹⁴ Štatút 1.3.

¹⁵ Štatút 5.4.

¹⁶ Štatút 5.2.

¹⁷ Konferencia generálnych asistentov OFS, *Manuál pre asistenciu OFS a GiFre* (Rim 2006) 182.

2.2. Spôsob, ktorým vyšší predstavení vykonávajú svoj úrad

Akým spôsobom vykonávajú svoj úrad vyšší predstavení?

Podľa *Štatútu* generálni ministri, provinciálni ministri a ďalší vyšší predstavení "vykonávajú ich úrad prostredníctvom:

- zriadiť miestnych bratstiev;
- pastoračnej návštevy;
- duchovnej asistencie "¹⁸.

2.3. Kolegialita generálnych ministrov

Okrem toho "čo sa týka OFS ako celku, "altius moderamen" majú generálni ministri vykonávať kolegiálne" (Čl. 8.1)¹⁹.

Tu nachádzame tri témy: a) Nutne považovať OFS za jeden celok; b) *Altius moderamen* a c) kolegiálny spôsob vykonávania tohto úradu. Zdá sa mi vhodné podčiarknuť to posledné: "bratský úrad", ktorý sa prvýkrát objavuje v legislatíve (Čl. 2.1).

a) OFS ako celok

Tento termín sa vzťahuje na aktuálne usporiadanie OFS, ktoré je v Regule "predstavené ani nie ako taká duchovná konfederácia spoločenstva "²⁰, ani "federatívny spolok", ale "ako organický spolok všetkých bratstiev existujúcich vo svete"²¹. V druhom rade, bratstvá na rôznych úrovniach: miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej, spolu tvoria OFS a sú koordinované medzi sebou²². Po tretie: "rady na rôznych úrovniach podľa Konštitúcií požiadajú o vhodných a pripravených rehoľníkov pre duchovnú asistenciu od predstavených štyroch rehoľných františkánskych rodín, s ktorými je Svetské bratstvo od stáročí prepojené "²³. " Spojenie určí Svätý Otec nie s jedným alebo s druhým rádom, ale s celou františkánskou rehoľnou rodinou so zahrnutým pokynom toho, čo predpisuje **kánon 702 § 1** v CIC 17, kde je jedinečne zabezpečené puto s konkrétnym rehoľným rádom "²⁴.

b) Čo je *altius moderamen*?

¹⁸ *Štatút* 5.2. Menovanie duchovných asistentov najvyššími predstavenými je časťou tretej označenej úlohy.

¹⁹ *Konšt OFS* 87.1.

²⁰ *Sentencia Apoštolskej signatúry*, Prot. N. 31858/00 CA, z 28 júna 2003, č. 14. V pokračovaní, nasledujeme právnou argumentáciu sentencie. Kompletný text v latinskom origináli môžeme nájsť na <http://www.ciofs.org/doc/fnititst.htm> - Preklad v talianskom jazyku je na: <http://www.ciofs.org/doc/fnititsi.htm>

²¹ *Regula* 2.

²² *Regula* 20.

²³ *Regula* 26.

²⁴ *Sentencia*, č. 14.

Altius moderamen je latinský právny termín²⁵, ktorý nachádzame v **kánone 303** Kódexu kánonického práva (CIC):

*"Združenia, ktorých členovia majú vo svete účasť na duchu niektorého rehoľného inštitútu, pod vyšším vedením toho istého inštitútu vedú apoštolský život a snažia sa o kresťanskú dokonalosť, nazývajú sa tretie rády alebo majú iný primeraný názov."*²⁶.

Pomenuje sa teda *altius moderamen* alebo "vysokým riadením" i právny vzťah medzi rehoľným inštitútom a združením veriacich, ktoré prijme meno tretieho rádu (alebo iný primeraný názov) a s ktorým zdieľajú spiritualitu.²⁷ Právny vzťah, ktorý je medzi prvým rádom, TOR a OFS, na rozdiel od ostatných združení veriacich a rehoľných inštitútov, má vlastné charakteristiky (Porov. Štatút Čl. 1)²⁸ v duchu *apoštolského privilégia* udeleného OFS Cirkvou²⁹. Toto *privilegium* priamo zaväzuje prvý rád a TOR. Akým spôsobom? Podme od všeobecného k partikulárnemu. **Kán. 305 podriaďuje všetky združenia veriacich "dozoru kompetentnej cirkevnej autority, ktorej prislúcha starostlivosť o zachovanie neporušiteľnosti viery a mravov a dozerat', aby sa do cirkevnej disciplíny nevkradli zlozvyky, a preto jej prislúcha povinnosť a právo podľa normy práva a štatútu ich vizitovať"**. **Kán. 312 § 1 definuje, kto je kompetentná cirkevná autorita:** pre OFS, ako "medzinárodného verejného združenia v Cirkvi"³⁰, je **Svätá stolica**.

Vďaka *apoštolskému privilégiu* sa tie kompetencie, na ktoré sa **kánon 305** odvoláva, musia vykonávať najvyššími predstavenými prvého rádu a TOR. Čo hovorí partikulárna legislatíva? Presný vzťah legislatívy OFS s CIC je špecificky určený v *Generálnych konštitúciách*:

²⁵ *Altius* je prídavné meno porovnania z neutrálneho *altus*, 'vysoký'. *Moderamen* je neutrálne meno ktoré má značiť "prostriedok na riadenie, kormidlo (na lodi)"; potom tiež môže znamenať: "vedenie, smer, vláda". Doslovne teda *altius moderamen* znamená "najvyššie vedenie". Oficiálne vydania CIC, ktoré sú v štyroch oficiálnych jazykoch OFS, prekladajú tento latinský termín "sub altiore eiusdem instituti moderamine"; "bajo la alta dirección de ese instituto" (spagnolo); "pod najvyšším riadením samotného inštitútu" (italiano); "under the higher direction of that same institute" (English); "sous la haute direction de cet institut" (français).

²⁶ Kódex z 1917, kán. 702.1, hovoril jednoducho *sub moderatione*, 'pod vedením'. S termínom *sub altiore moderamine*, aktuálny kódex presnejšie určuje juridický vzťah medzi združením veriacich a rehoľným inštitútom, pričom sa zachovávajú dva dôležité prvky: a) "dohľad kompetentnej cirkevnej autority" pre zachovanie neporušiteľnosti viery a mravov (kán. 305), na jednej strane, a b) identita, jednota a autonómia združenia veriacich s príslušným právom autonómnej vlády (Porov. kán. 215), a tiež (Porov. J. ZUDAIRE, *En seguimiento de Cristo con Francisco de Asís. Introducción a la Forma de Vida y Organización de la Orden Franciscana Seglar* [Madrid 1995] 230).

²⁷ Porov. F. QUIROZ C., OFM, *L'Altius Moderamen Colegial (de los Ministro generales de la Primera Orden y Tercera Orden Regular) en relación a la Orden Franciscana Seglar*, in *Cuadernos Franciscanos* (Cefepal - Chile, Enero-Marzo 2002 - n. 137) 14.

²⁸ Týka sa to troch prvkov tvoriacich základ duchovnej a pastoračnej asistencie.

²⁹ Porov. F. CANGELOSI - B. LINO, *Duchovná a pastoračná asistencia Františkánskemu svetskému rádu, vo Františkovi, svetská tvár* (Padova, č.1- Január 2006) 19.

³⁰ Porov. *Konšt.* 1.5; 99.2.

*"Altius moderamen smeruje k tomu, aby sa zaručila vernosť OFS františkánskej charizme, vernosť spoločenstvu s Cirkvou a jednota františkánskej rodiny"*³¹.

Hovoríme o **trojitej vernosti**³², ktorá nemá zostať nepovšimnutá. Na druhej strane nesmieme zabudnúť, že *altius moderamen* je úrad, ktorý spolu s duchovnou asistenciou bratstvám a ich radám tvorí "dvojitú službu" ktorá "dopĺňa, ale nie nahrádza službu rád a svetských ministrov, ktorých úlohou je viesť, koordinovať a povzbudzovať bratstvá na rôznych úrovniach"³³.

Tu je vhodné pripomenúť, že všetky združenia veriacich majú právu na samosprávu, ako to určuje CIC v **kánone 215** : "Veriaci majú právo slobodne zakladať a viesť združenia na ciele dobročinnnej lásky alebo nábožnosti alebo na rozvíjanie kresťanského povolania vo svete a zhromažďovať sa, aby tieto ciele dosahovali spoločne." Aj v OFS správa neprislúcha nikomu inému ako vlastným legitímne voleným moderátorom. Tak sa napríklad v č. 21 Reguly hovorí: "Na rôznych úrovniach každé bratstvo oživuje a vedie rada a minister (alebo prezident), ktorých volia členovia so sľubmi podľa konštitúcií ". A ďalej, v tom istom č. 21 sa hovorí: "Vo vnútri bratstiev v zmysle konštitúcií je možné rozdielne zloženie podľa rozličných potrieb členstva a krajín, vždy **pod vedením** dotyčnej rady". Hovoríme o autonómii OFS, ktorá má byť stále prežívaná "vo vzájomnom spoločenstve" s prvým rádom a TOR.

c) Kolegiálne vykonávanie *altius moderamen*

Konkrétny spôsob ako generálni ministri vykonávajú **kolegiálne altius moderamen** a *pastoračnú starostlivosť* o OFS ako celok, je vyjadrený v článku 8.2:

Úlohou konferencie generálnych ministrov prvého rádu a TOR je:

- *pestovať vzťahy so Svätou stolicou, čo sa týka schvaľovania legislatívnych alebo liturgických dokumentov, ktoré sú v jej kompetencii*
- *vizitovať Predsedníctvo CIOFS*³⁴;

³¹ Konšt. 85.2; Štatút 2.2.

³² Porov. F. CANGELOSI – B. LINO, *Duchovná asistencia*, 21.

³³ Štatút 3.1.

³⁴ Porov. Konšt OFS 92.2-3.

- *predsedat' a potvrdit' voľby Predsedníctva CIOFS³⁵;*
- *prípadne, prijať demisiu generálneho ministra OFS³⁶.*

Musíme poznamenať, že generálni ministri konajú v týchto prípadoch ako "Konferencia".

2.4. Kolegialita provinciálnych ministrov

Túto tému nachádzame v čl. 10, v ktorom čítame:

Kde má na tom istom území vlastnú jurisdikciu viac vyšších predstavených, dohodnú sa na najprimeranejšom spôsobe kolegiálne vykonávať ich úrad voči regionálnym a národným bratstvám OFS (Čl. 10.2)³⁷.

Text hovorí "zhodnú", teda nech sa dohodnú, nech si určia niektoré normy tak verbálne ako aj písomnou formou (napr. Malú smernicu), v ktorej nesmie chýbať to, čo je vyjadrené nasledovne:

Musia taktiež kolegiálne určiť spôsob menovania národných a regionálnych asistentov a tiež, na ktorých predstavených sa majú národné a regionálne rady OFS obrátiť, keď budú žiadať asistenta (Čl. 10.3)³⁸.

Tu sú dva prvky, ktoré si zaslúžia povšimnutie:

- a) dialóg vyšších predstavených s národnými a regionálnymi radami OFS za účelom, aby členovia OFS vedeli na koho sa obrátiť, keď budú žiadať asistenta;
- b) menovanie národných a regionálnych asistentov a spôsob menovania. Napríklad, ktorý predstavený má menovať a na akú dobu. K tomuto sa neskôr vrátíme v článkoch 15.2; 19.1 e 21.1.

3. DUCHOVNÍ ASISTENTI

Tu hovoríme o duchovnej asistencii bratstvám a ich radám. Úlohu vykonávajú predovšetkým asistenti na rozličných úrovniach.

³⁵ Porov. Konšt. OFS 76.2.

³⁶ Porov. Konšt. OFS 83.1.

³⁷ Konšt. OFS 88.5.

³⁸ Porov. Konšt. OFS 91.2.

3.1. Cieľ duchovnej asistencie

V čl. 2.3 čítame:

"Cieľom duchovnej asistencie je napomáhať spoločenstvu s Cirkvou a s Františkánskou rodinou prostredníctvom svedectva a zdieľania františkánskej spirituality, spolupráce na iniciálnej a permanentnej formácii svetských františkánov a prejavovať bratskú lásku rehoľných bratov voči OFS"³⁹.

Keď sme hovorili o *Altius moderamen*, už sme sa stretli s niektorými prvkami ako:

1. *spoločenstvo s Cirkvou*, a
2. *jednota Františkánskej rodiny*.

Prostredníctvom asistentov musia tieto dva prvky nájsť svoje konkrétne uplatnenie:

1. *prostredníctvom svedectva a zdieľania františkánskej spirituality;*
2. *v spolupráci na iniciálnej a permanentnej formácii svetských františkánov;*
3. *v prejavovaní bratskej lásky rehoľných bratov voči OFS.*

3.2. Kolegiálna služba duchovnej asistencie

V článku 16.1 čítame:

"Asistenti na medzinárodnej, národnej a regionálnej úrovni, ak ich je viac ako jeden, vytvoria Konferenciu a budú vykonávať službu OFS a GiFre kolegiálne"⁴⁰.

Kolegiálnosť asistentov na rôznych úrovniach závisí od možnosti vytvoriť Konferenciu, teda, *"ak ich je viac ako jeden"*. To isté nájdeme, keď budeme hovoriť o národných asistentoch (Čl. 19.2) a regionálnych asistentoch (Čl. 21.2).

Pod č. 2 toho istého článku 16, čítame:

³⁹ Porov. *Konšt OFS* 89.3; 90.1.

⁴⁰ Porov. *Konšt OFS* 90.3.

" Každá Konferencia asistentov funguje podľa vlastného vnútorného poriadku".

Nie je potrebné, aby tento *poriadok* bol veľmi dlhý a zložitý. Keďže ide o vnútorný poriadok, bude postačujúce načrtnúť na jednej stránke nasledovné:

1. Základ, na ktorom stojí Konferencia duchovných asistentov (KDA). Napríklad: to, čo hovorí Štatút;
2. Úloha KDA;
3. Sídlo, ktoré môže byť na mieste národnej alebo regionálnej rady;
4. nevyhnutné veci pre jej plné fungovanie;
5. spôsob prijímania rozhodnutí;
6. dĺžka mandátov Prezidenta a Sekretára KDA;
7. veci týkajúce sa zvolávania a predsedníctva na stretnutiach a tiež spôsob určovania poriadku pracovného dňa;
8. úloha Sekretára;
9. kritériá pre výber vizitátora, komu pripadne účasť na národných, regionálnych a miestnych kapitulách OFS;
10. reprezentácia KDA (prezident alebo hovorca);
11. ďalšie úlohy, ktoré budú považovať za dôležité.

V bode 2, ktorý hovorí o úlohe KDA netreba opakovať to, čo už hovorí Štatút ohľadom *"úlohy, ktorú má Konferencia národných asistentov [alebo národný asistent, pokiaľ je sám]:*

- *spolupracovať s Národnou radou na duchovnom a apoštolskom povzbudzovaní svetských františkánov v živote v cirkvi a spoločnosti toho národa, a obzvlášť, na formácii predstaviteľov*
- *zabezpečiť pastoračnú návštevu regionálnych rád OFS⁴¹ a prítomnosť na volebných regionálnych kapitulách⁴²*
- *na národnej úrovni koordinovať službu duchovnej asistencie, formáciu asistentov a bratskú jednotu medzi nimi;*
- *prebudiť záujem rehoľných bratov voči OFS a voči GiFre" (Čl. 19.3).*

Alebo to, čo sa podobne hovorí o *" úlohe Konferencie regionálnych duchovných asistentov ... (Čl. 21.3).*

⁴¹ Porov. *Konšt OFS 93.1-2.*

⁴² Porov. *Konšt OFS 76.2.*

Konečne, v č. 3 toho istého článku 16, čítame pripomienku:

"Národné a regionálne štatúty OFS určujú počet asistentov, ktorí sú súčasťou národnej alebo regionálnej rady".

Tu treba pripomenúť, že v niektorých bratstvách

"v lone regionálnej [alebo národnej] rady môže byť ustanovený výkonný orgán s právomocami, ktoré vymedzujú stanovy" (Porov. Konšt. OFS 62.1 e 66.1). Toto znamená, že ak jedna Konferencia je zostavená zo štyroch asistentov, jeden z nich môže byť vo výkonnom orgáne a všetci štyria môžu byť v Národnej rade. Tiež je možné, aby boli všetci štyria časťou Národnej rady a taktiež výkonného orgánu. Ale toto musí byť zachytené v Národnom štatúte. Ak hovoríme o regionálnej rade duchovných asistentov, musí to byť zachytené aj v štatúte regiónu do ktorého patria.

A napokon asistenti sú zodpovední aj *"za animovanie liturgických slávení a duchovných zamyslení počas zasadania rady a kapituly"* (Čl. 13.3). Aj tieto úlohy môžu byť objektom bratskej služby, ktorá má byť vykonávaná kolegiálne.

Preklad: Zuzka Juhaniakova
Úprava: P. Jan Macej OFMCap

Úloha duchovného asistenta

v miestnom bratstve

Br. Irudaya Samy, OFM Cap.

I. Úvod

František a jeho bratia sa cítili byť vedení Duchom, aby slúžili kajúcnikom, ktorí stále viacej očakávali od rehoľných bratov vedenie a duchovnú animáciu. Františkov *List všetkým veriacim* je pozoruhodným svedectvom jeho učenia a duchovného vedenia laikov. Dokumenty Celana, *Anoným z Perugie*, sv. Bonaventúra, *Legenda troch spoločníkov*, pápež Gregor IX. a iní dokazujú, že zo začiatku „laici sa žiadali pričleniť k františkánskemu hnutiu, mať podiel na charizme Úbožiacika, zatiaľ čo budú žiť ako laici vo svete.¹ Inšpirovaný Duchom Svätým, František odpovedal na výzvu kríža zo sv. Damiána, prinášajúc ďalej evanjeliový spôsob života, ktorým žili jeho rehoľní bratia, sestry a laici, ktorí „obnovia“ Cirkev a musia ďalej pokračovať v jej obnove.

Služba OFS je skutočne „asistencia“ a nie kontrola. Túto zodpovednosť, ktorá je jasne zdôraznená v *Štatúte duchovnej a pastoračnej asistencie o OFS*, spomenul už pápež Benedikt XIII. V bule *Paternae Sedis Apostolica* pripomína generálnemu ministrovi, že „ako nástupca sv. Františka má povinnosť poskytovať duchovnú asistenciu Tretiemu rádu.“²

Obnovená legislatíva OFS predstavuje duchovného asistenta v novom svetle, veľmi odlišnom od minulosti, t.j. dáva ho do jeho pravej dimenzie. Ak sa činnosť asistenta zdá redukovaná pokiaľ ide o riadenie a organizáciu, nadobúda väčšiu hĺbku v oblasti duchovného sprevádzania a pri formácii bratov a sestier. Avšak tieto zmeny nesmú zatvrdiť srdce asistenta tak, aby nadobudol pasívny postoj, skôr ho však majú viesť k postoju väčšej zodpovednosti a povinnosti.

II. Duchovný asistent ako animátor

Slovo „asistent“ pochádza z latinského slovesa „adsistere“, čo znamená: stáť pri niečom, pomáhať vlastnou účasťou, chrániť, napomáhať. Asistent sa tak nazýva pre svoje oprávnenie pomáhať OFS.³

Generálne konštitúcie sa zapodieajú aj osobou animátora. „Animátor z „animare“ znamená: oživiť, dať odvahu, podporovať, dať prejav, hnutie a vrúcnosť, vspružiť, pretvoriť. Animátor je ten, kto inšpiruje a podporuje intelektuálny život; je duchovným vodcom hnutia.

Z článku 13 *Štatútu duchovnej a pastoračnej asistencie o OFS* môžeme jasne poznať úlohu duchovného asistenta:

1. Hlavnou úlohou asistenta je hlbšie rozvíjať františkánsku spiritualitu a spolupracovať na počiatkovej a trvalej formácii svetských františkánov.
2. V rade bratstva a vo volebných a riadnych kapitulách má asistent rešpektovať zodpovednosť a úlohu svetských františkánov, dávajúc im prednosť vo vedení, koordinácii a animácii bratstva.
3. Asistent sa aktívne zúčastňuje, s právom hlasovania, na diskusiách a rozhodnutiach rady alebo kapituly. On alebo ona sú zvlášť zodpovední za animáciu liturgických slávení a duchovných rozjímaní počas stretnutí rady alebo kapituly.⁴

Duchovný asistent má mať schopnosť rozvíjať v OFS autentického františkánskeho Ducha, tak aby všetci bratia a sestry OFS mohli niesť tohto Ducha do sveta. Preto je nutné pomáhať laikom rásť v dialógu so svetom, ponúknuť svetským františkánom spôsob vidieť svet odlišne a skutočne inkulturovať vieru do františkánskej cesty. Asistent hrá ústrednú úlohu v pastoračnej starostlivosti zverenej Cirkvou Prvému Rádu a TOR vo vzťahu k OFS. Je to osobitná zodpovednosť. Duchovný asistent je symbolom jednoty a spolupráce františkánskej rodiny, pretože svojou skutočnou prítomnosťou u svetských františkánov vyjadruje, že sme jednotnými a úplnými, že sa spolu usilujeme o ten istý cieľ, vychádzame z tých istých koreňov, sme motivovaní tou istou charizmou a formovaní tým istým dedičstvom a tradíciami.

Pápež Ján Pavol II. hovorí o úlohe asistenta: “poslanie duchovného asistenta je zamerané na výchovu vo viere a napomáhanie rastu vo vnútornom živote...takým spôsobom, že laici odpovedajú radostne a veľkoryso na povolanie k svätosti a k ich špecifickému poslaniu podľa evanjelia... Poslanie asistenta preto medzi členmi bratstva dosahuje ciele podporovaním ich osobitného laického povolania vo všetkých súvislostiach a špecifickej povahe...Vaša činnosť, váš špecifický apoštolát, vaše poslanie ako duchovných otcov a vychovávateľov vo viere pre jednotlivé osoby sú základnými prvkami pre formáciu všetkých členov, vrátane vedúcich a animátorov.”⁵

III. Duchovný asistent bratstva

Duchovný asistent je podľa práva členom rady; jeho úloha pozostáva v skutočnosti, že je výhradným formátorom celého bratstva. Musí si byť úplne vedomý tohto faktu, ak má všeobecne vyjadriť svoje chápanie „františkánskych vecí“, s účasťou a kompetenciou od neho vyžadovanou. Zúčastňuje sa tiež stretnutí bratstva svojou aktívnou prítomnosťou a podnecuje dynamičnosť skupiny.

Štatút duchovnej a pastoračnej asistenciu OFS jasne uvádza:

1. Duchovný asistent je osoba určená kompetentným vyšším predstaveným na uskutočňovanie služby pre určité bratstvo OFS a Františkánsku mládež.
2. Preto, aby bol svedectvom františkánskej spirituality a bratskej náklonnosti rehoľníkov k svetským františkánom a bol spojivom medzi jeho rádom a OFS, duchovným asistentom má byť prednostne františkánsky rehoľník, člen Prvého rádu alebo TOR.
3. Duchovný asistent je podľa práva voliacim členom rady a kapituly bratstva, ktorým dáva asistenciu a spolupracuje s nimi vo všetkých aktivitách. Iba v ekonomických záležitostiach a vo voľbách na každej úrovni nemá právo voliť.⁶

Čo sa týka jeho úlohy, vzťahuje sa tak na pastoračnú a duchovnú formáciu ako aj liturgický a sviatostný život bratstva. Je garantom biblicko-teologického obsahu formácie: rozpráva o Bohu a je vnímavý k duchovným aspektom ako modlitba, počúvanie Slova a duchovnému vedeniu. Ako svedok bratského života sa stáva spojivom jednoty v bratstve so spoločenstvom rehoľných bratov, s inými františkánskymi spoločenstvami a s cirkevným spoločenstvom. Stará sa, aby bratstvo sa neuzavieralo do seba a nestalo sa „farskou skupinou“; oživuje záujem bratstva o život miestnej Cirkvi spoluprácou v diecéznych a farských iniciatívach. Je duchovným a „prorockým“ radcom vedenia bratstva a má povzbudzovať všetkých k „jednote v láske“ a *sensus ecclesiae*.

Asistent nie je „vedúci“ alebo „dievča pre všetko“; ale nie je len kaplán alebo kňaz, podľa terminológie používanej niektorými skupinami v Cirkvi, ktorý obmedzuje svoju prítomnosť len na slávenie Eucharistie a udeľovanie sviatosti. Ako všetci členovia rady má povinnosť „služiť“ ako najlepšie môže a ako regula požaduje. Je kňazom, sprievodcom a učiteľom, musí poznať členov bratstva a formovať ich harmonizovaním výchovy a schopnosti každého z nich tak, aby ani jeden neostal izolovaný alebo na periférii. Hovorím o vážnej práci, ktorú vykonáva ohľaduplne a pokojne, ale veľmi efektívne pre rast bratstva vo všetkých jeho členoch. Asistent musí často dať pociťovať ľuďom, že patria k bratstvu a že ich vlastným talentom je daná uzda.. Občas duchovný asistent podceňuje členov OFS. Mnohí z našich bratov a sestier majú špeciálne dary a schopnosti, ktoré často nevidia a nevyužívajú; Občas je treba ich povzbudiť a dať im príležitosť.⁷

IV. Duchovný asistent ako člen formačného tímu

V generálnych konštitúciách nachádzame:

- „Duchovný asistent je členom rady bratstva, v ktorom vykonáva svoju službu a spolupracuje vo všetkých jeho činnostiach. Hlavnou úlohou asistenta je spolupracovať na počiatkovej i trvalej formácii bratov a sestier“ (GK 90,1,2);
- „Asistent je zodpovedný za formáciu a duchovné vedenie (GK 37,2);
- „Pred pripustením k profesii rada musí vypočuť magistra formácie a asistenta (GK 41,1);
- Asistent pri pastoračnej vizitácii „venuje osobitnú pozornosť programom, spôsobom a skúsenostiam formácie“ (GK 95,4).

O úlohe asistenta ako vychovávateľa máme autoritatívnu poznámku pápeža Jána Pavla II: „Pre tých, ktorí majú osobitnú zodpovednosť vo Františkánskom svetskom ráde, dúfam v jednotu identity a smeru tak, aby mohli byť osvietenými animátormi a sprievodcami, vedúc bratov a sestry cestou lásky k evanjeliu a vernosti k Cirkvi... Vyjadrujem vďaku otcom asistentom, ktorí sú vašimi učiteľmi a sprievodcami.“⁸

Úlohou asistenta je dávať svedectvo autenticity charizmy a byť spoľahlivým a osvieteným sprievodcom. Preto nerozkazuje, nenariaďuje, neadministruje, ani neorganizuje. Skôr dáva svedectvo Božiemu slovu, ktorého je predstaviteľom a ukazovateľom cesty.

Duchovný asistent asistuje laikom pri udržiavaní zdravých ideí Cirkvi, evanjelia, úlohy teológie, integrácii evanjelia a života a statočnosti pre rozvoj a život. Rozumná starostlivosť a dôsledné uvažovanie o evanjeliových ideáloch a hodnotách sú omnoho dôležitejšie ako hľadanie „čo je zlé“. Duchovný asistent, ktorý bojuje s laikmi nebude požehnaním pre františkánsku rodinu. Tu nie je potrebné vládnuť a byť vedúcim v službe Františkánskej rodiny. Autorita duchovného asistenta je slúžiacou autoritou. Ježišovi to bolo jasné keď umyl nohy svojim učeníkom pri poslednej večeri (Jn 13, 12-17). Františkáni sú jasní nositelia, zaangažovaní v živote a porovnávajúci problémy s duchom evanjelia. Duchovní asistenti a rady musia zhodne rozvíjať bratstvo v pozitívnom chápaní. Vynakladať energiu v negatívnych postojoch môže iba zmenšiť našu energiu pre dobro. Duchovní asistenti nie sú policajti, ktorí sa stávajú podnecovateľmi strachu v bratstve – sú priateľskými osobami a sú vyzvaní zvyšovať pozitívnu bratskú atmosféru.

Ako člen formačného tímu, asistent nie je jediným vodcom ani sa nemôže správať ako by ním bol: je tu tiež formátor a, hoci nie sú prítomní, aj minister a rada so svojimi smernicami. Jeho úlohou je dávať svedectvo autenticite charizmy a byť bezpečným a osvieteným sprievodcom. Preto ani nerozkazuje ani nenariaďuje ani neadministruje ani

neorganizuje. Skôr dáva svedectvo o Božom slove, ktorého je reprezentantom a ukazovateľom.

Musí spolupracovať so všetkými pri formácii, hlavne počiatocnej a trvalej. Ako má uplatňovať svoju úlohu formátora zistí pri stretnutiach rady, zhromaždení, v duchovnom vedení, slávení bohoslužby a keď oživuje modlitbu, ak zachováva v mysli nasledujúce faktory:⁹

Ciele

- pomáhať novým členom pripraviť sa pre definitívnu „ponuku“;
- sprevádzať profesov, aby vytrvali a plnili plnšie svoj záväzok.

Metóda

- príkladom a svedectvom toho, kto žije ako františkán;
- ako člen spoluprácou s formačnou skupinou, bez vnucovania vlastných ideí; skôr vlastným formovaním skupiny, pomáhajúc jej zaoberať sa jedincami, ktorí sú často nedôverčiví voči svetským františkánom;
- vyhodnotením už dosiahnutého pokroku a toho, čo ešte zostáva;

Obdobie iniciácie

Asistent má hlavnú povinnosť ako:

Radca: vstupuje do osobného dialógu a, ak sa to požaduje, aj sviatosťného dialógu s kandidátom. Pomáha kandidátovi objasniť jeho vlastné povolanie, očistiť ho a prispieť k väčšej jasnosti. Ponúka mu službu ako duchovný sprievodca, pri modlitbe a na ceste obrátenia. Sprevádza ho po ceste života evanjelia.

Sprievodca: spolu s radou organizuje kurzy formácie, ktorú on, spolu s formátorom, pomáha rozvíjať a robiť vernú františkánskej charizme. Má prirodzene nadviazať dialóg s kandidátom tak, aby ho uviedol postupne a metodicky k prehĺbeniu právd viery a poznaniu františkánskej spirituality.

Trvalá formácia

Asistent ako osoba výchovy a skúsenosti sa má snažiť spolupracovať s ministrom a radou poskytujúc im podporu tak, aby prispel bratom a sestrám s programom trvalej formácie:

- ako pomoc a sprievodca pri trvalej konverzii požadovanej evanjeliom;

- pri formovaní, prinášajúc im dovŕšenie ich vlastného poslania v Cirkvi a spoločnosti prostriedkami svedectva a evanjelizácie;
- vychovávať bratstvo v učení ako rozoznať znamenie doby. Vo všetkom čo požadujú konštitúcie (*Const.44*) a vo všetkých iniciatívach výchovnej povahy podnietených radou, mal by byť prítomný a poskytnúť toľko pomoci ako sa od neho požaduje.¹⁰

VI. Záver

Duchovný asistent nemá nikdy zabudnúť, že OFS je svetský rád a že jeho vlastnosti predstavujú prínos a osobitný dar pre Františkánsku rodinu, pre Cirkev a svet. Asistent by si mal preto byť vždy vedomý tejto základnej zložky života OFS v jeho celistvosti. Zabezpečiť svetský charakter OFS a zásadnú mentalitu a orientáciu sa požaduje od tých, ktorí poskytujú službu asistencie. Františkánska rodina je jedna. Naša pastoračná služba nesmie byť prekážkou jednoty. Mala by podporovať a rozvíjať túto jednotu. Rozmanitosť obediencie musí byť prameňom bohatstva a nie prekážkou našej pastoračnej starostlivosti svetského bratstva. My, duchovní asistenti, musíme obnoviť naše chápanie svetského bratstva s pokojom a dôverou. Najvýznamnejší pozitívny znak je trvalá životaschopnosť posolstva sv. Františka z Assisi. Je to sv. František, ktorý podnietil zrod mnohých svetských bratstiev, kde sa františkánsky život intenzívne žil. Rád by som znovu a znovu opakoval, že naše dynamické vzájomné ovplyvňovanie a vitálna vzájomnosť s laikmi je v súčasnosti jednou z priorit.

Duchovná asistencia je osobitné povolanie a duchovný asistent je znakom charizmy nachádzajúcej sa v Prvom ráde a TOR a odovzdávanej ako podnet laikom OFS. Preto by som rád poprosil provinciálnych ministrov, aby povzbudzovali vlastných rehoľníkov špecializovať sa na Františkánstvo a aby uľahčovali účasť miestnych asistentov na kurzoch Františkánstva. Predovšetkým v našich teologických seminároch musia byť kurzy o histórii a spiritualite OFS, pretože sú živé a výchovné. Je čas pre učinenie nového náporu, ktorý spojí silu Prvého rádu a TOR, s modlitbami Druhého rádu a pomocou OFS aby sa zrevidoval a znovu ustanovil náš vlastný františkánsky apoštolát. Toto je osobitná služba pre OFS a zvláštne povolanie pre duchovných asistentov. Stupeň vitality svetských bratstiev bude aj odrazom našej vlastnej vitality. Napredujeme alebo rastieme SPOLOČNE.

Poznámky:

- 1) O.Schmucki, „Il Terz'ordine Francese nelle biografie de san Francisco,“ *Collectanea Franciscana* 43, 1973,s. 139; K. Esser, „Un documento dell'inizio del

Duecento sui Penitenti“ v *I Franti Penitenti di san Francesco nella Società del due e trecento*, Rím, 1977, s. 95.

- 2) *Handbook for Spiritual Assistance*, Conference of National Spiritual Asistants USA, 1996, s. 92.
- 3) Tamže, s. 178
- 4) *Statutes for the Spiritual and Pastoral Assistance to the Secular Franciscan Order*, Rím, 2002, čl. 13.
- 5) Prejav pápeža Jána Pavla II. zo dňa 23. júna 1987 k Talianskej katolíckej akcii.
- 6) *Statutes for Spiritual and Pastoral Assistanceto the Secular Franciscan Order* , čl. 12.
- 7) *Handbook for Spiritual Assistance*, Conference of National Spiritual Assistants USA, 1966, s. 169-175
- 8) Prejav pápeža Jána Pavla II. zo dňa 27. septembra 1892 k CIOFS, členom Medzinárodného kongresu a pútnikom OFS.
- 9) *Handbook for Spiritual Assistance*, Conference of National Spiritual Assistants USA, 1966, s. 180-181.
- 10) *Tamže*, s. 181-182.

Otázky na uvažovanie.

- 1) Aká je hlavná požiadavka na osobu, ktorá by chcela poskytovať duchovnú asistenciu bratstvu OFS? (Vymenujte úlohy duchovného asistenta. Ako ste ich schopný primerane plniť?)
- 2) Ak uvažujete o vlastnom živote a jeho zodpovednostiach, ako ste schopný byť prítomný rôznym formačným príležitostiam vo vnútri vášho bratstva. (Ak nemôžete byť prítomný uvažujte či ste povolaný k tejto úlohe!)
- 3) Od najstarších čias bratia a sestry kajúcnici mali rehoľníkov, ktorí k nim hovorili. Prečo myslíte, že to bolo dôležité? Pociťujete to ešte aj dnes ako dôležité?

Dôležitosť oboznámenia sa s dokumentami Františkánskeho svetského rádu

I. Podklad a úvod

Iskra, ktorú František zapálil v skorom 13. storočí v Európe ovplyvnila laických mužov a ženy prakticky v každej krajine sveta. František čoskoro zo svojej skúsenosti konverzie sa stotožnil s kajúcnyim hnutím v Taliansku. Je to hnutie, ktoré hľadá svoje korene v treťom a štvrtom storočí v cirkvi a svedčilo, vtedy i teraz, o túžbe laikov po sviatosti a živom duchovnom živote. Mnohí laici priťahovaní Františkovým kázaním odpovedali s radosťou na posolstvo, že Boh ich tiež miluje a že tiež môžu žiť životom plným Božieho Ducha objatím Evanjelia. Tí, ktorí nasledovali túto výzvu a osvojili si Františkove učenie vo svojom svetskom zamestnaní a vo vlastných domoch sa stali známymi ako členovia Tretieho rádu sv. Františka, dnes známeho ako Františkánsky svetský rád (OFS). Muži i ženy boli od začiatku v tomto hnutí, a bez toho, že by vstúpili do Prvého alebo Druhého rádu, túžili žiť svoj život v komunite ako rehoľníci so sľubmi. Táto túžba sa rozvinula do hnutia „regulárnej“ vetvy Tretieho rádu. Dnes Tretí regulovaný rád – TOR – zahrňuje vo svete viac ako 15 kongregácií mužských rehoľníkov a viac ako 400 kongregácií ženských rehoľníc.

Dokumenty, ktoré usmerňujú Františkánsky svetský rád sú podobné ostatným dokumentom, ktoré usmerňujú aj iné rády alebo kongregácie v Cirkvi. Tieto zahrňujú regulu života, konštitúcie a štatúty.

Je dôležité rozoznať a ohodnotiť dôležitosť týchto dokumentov pre rehoľnú rodinu. Vyjadrujú duchovné korene inštitútu, jeho identitu a seba porozumenie a vyjadrujú ako jeho členovia majú žiť svoj každodenný život. Tieto dokumenty sú doplnkové a úzko prepletené. Pre zapamätanie si tohto faktu uvádzajú sa krátke definície a poznámky:

Regula: Slovo „regula“ (latinský: *regula*, grécky: *kanon*) znamená normu, ktorou sa niečo môže preskúšať. V prípade rehoľných alebo sekulárnych inštitútov stanovuje duchovný základ a identitu spoločenstva. Je to norma, ktorou sa meria všetka ostatná dokumentácia inštitútu – konštitúcie, štatúty, atď. Schválenie regule pre rehoľné a sekulárne inštitúty v Cirkvi je rezervované Svätej Stolicy.

Konštitúcie: Výraz „konštitúcia“ označuje základný zákon určujúci riadenie, legislatívu a administratívne procesy rehoľného alebo sekulárneho inštitútu. Konštitúcie vyjadrujú ako

členovia inštitútu na všetkých úrovniach majú prežívať regulu. Snažia sa urobiť ducha regule konkrétnym, reálnym a hodným žitia.

Štatúty: „Štatúty“ určitého inštitútu sú spojené s jeho konštitúciami a rozširujú ich. Môžu sa chápať ako doplnková zbierka noriem, ktoré riadia nejakú špecifickú oblasť života spoločenstva.

Kánon 587 Kódexu cirkevného práva (CIC) poukazuje na dôležitý rozdiel medzi konštitúciami a štatútmi. Konštitúcie určitého inštitútu „musí schváliť kompetentná vrchnosť Cirkvi a možno ich zmeniť iba s jej súhlasom“ (Kánon 587, 2). „Štatúty“ a iné doplnkové normy „stanovené kompetentnou vrchnosťou inštitútu sa majú vhodne zozbierať do iných kódexov a tie sa môžu podľa požiadaviek miesta a času primerane preskúmať a prispôbovať“ (Kánon 587, 3). V podstate to znamená, že konštitúcie rehoľného alebo sekulárneho inštitútu alebo všetky zmeny konštitúcií musí schváliť Svätá Stolica. Štatúty a iné normy môže „vytvárať a pozmeniť kompetentná vrchnosť inštitútu“. Tento rozdiel pripúšťa určitú prispôbovivosť zo strany rehoľného a sekulárneho inštitútu keď navrhuje smernice pre svoj denný život a svedectvo.

Ako sa spomenulo vyššie, je dôležité si pamätať, že regula, konštitúcie a štatúty inštitútu sú doplnkové a úzko spojené. Regula je základ, na ktorom sú konštitúcie a štatúty vybudované a poskytuje duchovnú konštrukciu pre ich prejav. Ak máme toto na pamäti, je ľahké pochopiť spojenie medzi dokumentmi:

Regula inštitútu je dokumentom Cirkvi a musí byť v súlade s kánonickým právom
Konštitúcie inštitútu sú vyjadrením jej regule a jej predpisy a smernice musia byť v súlade s regulou a kánonickým právom Cirkvi.

Štatúty a iné normy musia byť v súlade s konštitúciami, ktoré zas musia byť v súlade s regulou a kánonickým právom Cirkvi.

Tieto pripomienky sa zdajú byť jasné, často sa však ignorujú. Ako vzt'azný bod možno vyjadriť, že Štatút nemôže alebo by nemal obsahovať nič, čo by bolo v rozpore s obsahom regule alebo konštitúcií. Jeden dokument závisí od druhého.

Je jasné, že porozumenie a pochopenie dokumentov Františkánskeho svetského rádu je nielen dôležité pre duchovných asistentov – *je podstatné*.

II. Vývoj regule Františkánskeho svetského rádu

a. Osoba a príklad sv. Františka

Prvou „regulou“ františkánskeho hnutia bol samotný sv. František. Bratia a sestry pohliadali na neho ako na sprievodcu, ktorý ich vedie ako majú žiť svoj život. Ako sa máme modliť? Pozri na sv. Františka a modli sa ako on. Ako máme slúžiť a pracovať v Cirkvi? Pozri na Františka a čiň ako on. Ako máme žiť? Ešte raz pozri na Františka a ži ako on. Tieto otázky kládli a odpovedali na ne muži, ktorí žili a pracovali v spoločnosti Úbožiacika, sestry, ktoré žili s Klárou v San Damiane a mnohí muži a ženy, ktorí „žili vo vlastných domoch“, keď sa snažili prijať živší kresťanský spôsob života v svojomžití. K týmto rôznym skupinám, ktoré nakoniec splynú do troch františkánskych rádov, napísal František povzbudenie a nabádanie k prijatiu svojho úplného zasvätenia Bohu a seba navzájom.

Dokument, ktorý bol rôzne pomenovaný: „Volterra List“, „Prvý list veriacim“, a najnovšie „Povzbudenie bratom a sestrám kajúcnikom“ sa uvádza ako úvod k regule Františkánskeho svetského rádu z roku 1978 a jeho prvá kapitola ako úvod regule TOR z roku 1982. Dátum vzniku povzbudenia je nejasný, ale pravdepodobne je datovaný v období pred Štvrtým lateránskym koncilom, ktorý sa konal v roku 1215. Pravdepodobným sa zdá dátum medzi rokmi 1212 a 1215.

Neskoršiu verziu Napomenutia napísal sv. František po Štvrtom lateránskom koncile a obsahuje prvky učenia koncilu. Text dokumentu zvaného „Druhý list veriacim“ alebo „Neskoršie napomenutie a nabádanie bratom a sestrám kajúcnikom“ môže byť datovaný približne v rokoch 1220 a 1221.

B. *Memoriale propositi* - 1221

Memoriale propositi dal Tretiemu rádu sv. Františka kardinál Ugolino v roku 1221, ako súčasť svojho stáleho plánu zaistiť kanonickú štruktúru františkánskeho hnutia a jeho rozličným prejavom. Text je založený na podobnom *propositum*, alebo „spôsobe života“, ktorý dal Humiliatom pápež Innocent III. v roku 1201. Dokument obsahuje jasný súbor inštrukcií ako žiť terciárske povolanie a stanovuje jasne vymedzené povinnosti pre členov rádu. Táto prvá cirkevne schválená regula pre Tretí rád dosiahla pápežské schválenie od pápeža Honorio III. a neskôr v roku 1228 pápeža Gregora IX., niekdajšieho kardinála Ugolina. Jej články a smernice tvoria jadro budúcej regule *Supra montem* z roku 1289.

C. *Supra montem* – 1289

Memoriale propositi slúžilo Tretiemu rádu dobre tak dlho, kým františkánske hnutie bolo relatívne mladé a obmedzené hlavne na Taliansko. Keď vplyv sv. Františka a františkánske hnutie rástli – kázaním a misionárskou činnosťou bratov – bolo zrejmé, že regula sa musí prepracovať, aby slúžila rastúcemu počtu terciárov po celej Európe. Je pravdepodobné, že ju miestne bratstvá upravovali pred jej oficiálnym vydaním a schválením Cirkvou. Pápež Mikuláš IV., prvý františkánsky pápež, oficiálne schválil revízie *Memoriale propositi* 17. augusta 1289, keď dal svoje pápežské schválenie dokumentu *Supra montem*.

Regulu používali svetskí členovia Tretieho rádu ako svoje pravidlo života do 19. storočia, keď pápež Lev XIII. schválil revíziu, ktorá bola viac v zhode so zbožným životom v tomto období. *Supra montem* prijali tiež početné skupiny mužov a žien, ktorí chceli žiť „rehoľný“, zasľúbený život v komunite, bez toho, aby boli členmi Prvého alebo Druhého rádu sv. Františka. Toto spôsobovalo niektoré ťažkosti pre tieto skupiny, pretože regula sa priamo nezaobrá sľubmi rehoľníkov žijúcimi pod vrchnosťou predstaveného alebo denným životom v komunite. Preto niektoré z niekdajších „rehoľných“ komunít Tretieho rádu boli zakázané, iným boli nariadené prevziať niektorú regulu so schválených regúl (napr. regule augustiánov alebo benediktínov), niektoré boli spojené s Prvým alebo Druhým rádom sv. Františka a niektoré pokračovali žijúc so *Supra montem* ako svojou regulou.

Je zaujímavé, že *Supra montem* bola schválená v meste Rieti, v blízkej vzdialenosti od pustovne Fonte Colombo, kde sv. František napísal pre Menších bratov obe svoje regule, z roku 1221 a 1223.

Supra montem bola regula, ktorou sa riadili Františkánsky svetský rád a TOR v období 600 rokov. Pápež Lev XIII. dal Františkánskemu svetskému rádu odlišnú regulu v roku 1883 a Pius XI. dal TOR regulu *Rerum condicio* v roku 1927.

D. *Misericors Dei Filius* - 1883

Pápež Lev XIII., ktorý bol členom Františkánskeho svetského rádu a pred svojim zvolením biskupom v Perugii, mal veľkú lásku pre františkánsky spôsob života a chcel ho urobiť dostupným pre všetkých veriacich. Navrhol novú regulu, ktorá miernila niektoré články v *Supra montem* v snahe, že pritiahne viac pozornosti a členov. Bola adresovaná štyrom Františkánskym Tretím rádom organizovaným v miestnych bratstvách a uznala františkánskych bratov duchovnými vedúcimi v miestnych bratstvách. Regula mala ušľachtilú snahu, ale z mnohých stránok redukovala Františkánsky svetský rád na zbožné združenie veriacich pod vedením rehoľných bratov. Generálne konštitúcie z roku 1957, vyhlásené dekrétom Posvätej kongregácie pre rehole, aplikovali regulu Leva XIII. na všetky štyri

františkánske Tretie rády a rozoznávali provinciálne bratstvá Tretieho rádu založené v provinciách Menších bratov.

E. *Seraphicus Patriarcha* – 1978

Druhý vatikánsky koncil vyzval rehoľné rády a kongregácie znovuobjaviť a osvojiť si zakladajúcu charizmu ich vlastných inštitútov. Vyhlásenie *Perfectae Caritatis* v roku 1965 začalo tento proces. Dekrét sa realizoval normami uvedenými v dokumente *Ecclesiae sanctae* v roku 1966, ktorý vyzval inštitúty obnoviť svoj život, vrátane legislatívy¹. Toto medzi iným pomohlo upevniť všeobecné povedomie, že dokument *Misericors Filius* bol nepostačujúcim nástrojom na vyjadrenie bohatého františkánskeho dedičstva, ktoré terciári pociťovali ako právo prvorodeného. Františkánsky svetský rád začal proces aktualizovania alebo nahradenia regule z roku 1883². Po desiatich rokoch ťažkej práce vykonávanej svetskými františkánmi za aktívnej spolupráce duchovných asistentov, schválil pápež Pavol VI. text v roku 1978 – bol to jeden z jeho posledných dokumentov pred smrťou. V podstate regula zjednocuje „štyri Tretie rády sv. Františka“ do jedného Františkánskeho svetského rádu, ktorý sa člení na miestne, regionálne a národné bratstvá. Tieto zas tvoria medzinárodné bratstvo OFS. Je tiež dôležité poukázať, že s touto regulou rehoľní bratia nie sú viac „direktormi“ bratstiev na každej úrovni, ale predovšetkým duchovnými asistentmi. Ako upozornil Carl Shaffer, „regula vyzdvihuje sekularitu, jednotu, autonómiu, apoštolskú aktivitu a zmenenú úlohu rehoľných bratov.“³

III. Generálne konštitúcie Františkánskeho svetského rádu

Ako bolo uvedené predtým, konštitúcie ozrejmujú alebo vymedzujú ako majú žiť podľa regule členovia inštitútu na každej úrovni. So schválením novej regule *Seraphicus Patriarcha* pápežom Pavlom VI. v roku 1978 bolo potrebné, aby sa vypracovali pre Františkánsky svetský rád aj nové konštitúcie. Predsedníctvo CIOFS začalo spracúvať nové konštitúcie v roku 1984. Prvý text bol experimentálne schválený pre desaťročné obdobie v roku 1990. Živá skúsenosť bratov a sestier Františkánskeho svetského rádu – spolu s poznámkami a návrhmi duchovných asistentov – sa použili pri úprave článkov konštitúcií. Konečný text Generálnych konštitúcií schválila v roku 2000 Kongregácia pre inštitúty zasväteného života a Spoločnosti apoštolského života.⁴ Generálne konštitúcie, medzi inými záležitosťami, požadujú revíziu všetkých štatútov v Ráde v súlade s novou regulou

a *Generálnymi konštitúciami* – tieto zahrňujú štatúty miestnych, regionálnych, národných a medzinárodných bratstiev a konferencií duchovných asistentov.

Generálne konštitúcie Františkánskeho svetského rádu obsahujú 103 článkov v týchto hlavách:

Hlava I.: Františkánsky svetský rád (články 1-7)

Hlava II.: Spôsob života a apoštolská činnosť (články 8-27)

Hlava III.: Život v Bratstve (články 28-103)

Text sa vzťahuje na všetko od všeobecnej orientácie k vstupu do rádu, na formáciu, bratstvá na rozličných úrovniach, voľby a postup pri voľbách, duchovnú a pastoračnú asistenciu, františkánsku mládež a disciplinárne záležitosti.

Rituál Františkánskeho svetského rádu bol liturgistami aktualizovaný v roku 1984, aby lepšie odrážal nové konštitúcie. Následne ho schválila Posvätná kongregácia pre sviatosti a Boží kult.. Je otvorený, aby si ho rady Národných bratstiev prispôbobi a vzali do úvahy regionálne a národné tradície.

IV. Štatúty Františkánskeho svetského rádu

Rôzne štatúty Františkánskeho svetského rádu prispievajú k práci Generálnych konštitúcií a zaoberajú sa so špecifickými oblasťami života v Ráde. Najvýznamnejšími sú:

A. Štatút duchovnej a pastoračnej starostlivosti o Františkánský svetský rád: Ako názov vyjadruje, tento Štatút sa zaoberá duchovnou a pastoračnou starostlivosťou o OFS – teda s našou službou a vzťahom k rádu. Štatút bol zrevidovaný po starostlivom a dôkladnom štúdiu predchádzajúcich štatútov a generálnych konštitúcií. Štatút schválili štyria generálni ministri 28. marca 2002. Bolo viacero návrhov, pretože duchovných asistentov z celého sveta pozvali preskúmať text vo svetle svojich skúsenosti a podať návrhy pre zmenu a aktualizáciu.

B. Štatút Medzinárodného bratstva Františkánskeho svetského rádu. Tento štatút upravuje organizáciu a fungovanie Medzinárodného bratstva – teda predsedníctvo rádu a medzinárodnú reprezentáciu národných bratstiev. Medzi iným text upravuje záležitosti ako generálne kapituly, finančné príspevky a pastoračné a bratské vizitácie. Text schválila generálna kapitula v Ríme 18. novembra 2002.

C. Národné štatúty: Článok 29,3 Generálnych konštitúcií uvádza, že „národné stanovky majú určiť kritéria organizácie Františkánskeho svetského rádu v patričnom národe. Aplikácia týchto kritérií sa ponecháva na rozvážny úsudok zodpovedných vedúcich dotyčných bratstiev a národnej rady.“ Tento článok vyzýva každé národné bratstvo aplikovať generálne konštitúcie na špecifické potreby každej krajiny a kultúry. Od schválenia Konštitúcií sa urobila na národných štatútoch veľká časť práce.

Tieto tri kategórie nevyčerpávajú zoznam štatútov, ktoré možno nájsť vo Františkánskom svetskom ráde – národné bratstvá, miestne bratstvá a Konferencie duchovných asistentov môžu tiež mať svoje vlastné normy ako spôsob na uľahčenie svojho života a práce.

V. Záver

Dokumenty Františkánskeho svetského rádu – regula, Generálne konštitúcie a rozličné štatúty, vyjadrujú základnú identitu rádu a definujú ako bratia a sestry, ktorí prijali cestu františkánov vo svete majú prežívať túto identitu. Poskytujú tiež smernice ako sa vykonáva v ráde duchovná a pastoračná asistencia . Je jasné, že oboznámenie s týmito dokumentmi je podstatné pre tých z nás, ktorí sú pozvaní podeliť sa s Františkánskym svetským rádom.o náš život a energiu.

Amando, TOR
Generálny duchovný asistent

Poznámky

- 1) Jordan Hite TOR, „Institutes of Consecrated life and Societies of Apostolic Life,“ in *The Code of Canon Law: Text and Commentary*, ed. James A. Coriden, Thomas J. Green , and Donald E. Heintschel (New York: Paulist Press, 1985), s. 450
- 2) Pre úplnejší prehľad tohto procesu pozri strany 46-53 v „Breve storia dell’Ordine Franciscano Secolare (OFS)“, in *Manuale per l’assistenza all’OFS e alla Gifra* (Roma: Conferenza degli Assistenti generali OFS, 2006)
- 3) Carl Shafer OFM, *History of the SFO* (Franciscan Friars: Province of the Holy Spirit, May 15 2006 [cited October 15 2006]; prístupné na http://www.franciscans.org.au/sfo/sfo6/1_hscm.htm.

- 4) Pre úplnejší prehľad tohto procesu pozri strany 53-69 v “Breve storia dell’Ordine Francescano Secolare (OFS).”

Otázky na diskusiu

- 1) Dokumenty Františkánskeho svetského rádu vyjadrujú, že „dokumenty OFS – regula, Generálne konštitúcie a rôzne štatúty, vyjadrujú hlavnú identitu rádu.“ Opierajúc sa o tieto texty, ako by ste definovali „hlavnú identitu“ Františkánskeho svetského rádu.
- 2) Aké špecifické vedenie dávajú regula, Generálne konštitúcie a štatúty vášho rádu v ich vzťahu s OFS.
- 3) Aký je rozdiel podľa vašej mienky medzi „duchovným vedúcim“ a „duchovným asistentom“, ako sa to odráža v práci rehoľných bratov s OFS.

Preklad: František Palko OFS, úprava S. Gáborová OFS

NOVÝ ŠTATÚT DUCHOVNEJ ASISTENCIE: PREZENTÁCIA

Br. Ivan Matic, OFM

Rozhodli sme sa uskutočniť prezentáciu nového Štatútu duchovnej a pastoračnej starostlivosti o OFS. Je to v súlade so zvyčajným spôsobom uskutočňovania našej služby ako Konferencie generálnych asistentov. Táto prezentácia je rozdelená na štyri časti

1. *Schválenie a štruktúra nového štatútu*
2. *Úloha vyšších predstavených*
3. *Úloha asistentov*
4. *Uvedomovanie si formácie v OFS v Prvom ráde a TOR.*

SCHVÁLENIE ŠTATÚTU

Na ročnej schôdzi Konferencie generálnych asistentov (26.-29. novembra 2001) sme sa zaoberali s novým Štatútom, pretože novo schválené Generálne konštitúcie OFS z 8. decembra 2002 zmenili niektoré články vzťahujúce sa na duchovnú a pastoračnú asistenciu OFS. Generálni asistenti preto prišli k aktualizovaniu a zreorganizovaniu Štatútu asistencie. Nový návrh sa zaslal Konferencii generálnych ministrov na schválenie.

Konferencia generálnych ministrov schválila štatút 28. marca 2002 listom br. Joachima Giermeka, OFM.Conv, prezidenta Konferencie. V schvaľovacom liste generálni ministri *“zverujú Konferencii generálnych asistentov podporovať jeho pochopenie a štúdium medzi všetkými bratmi Prvého františkánskeho radu a TOR tak, aby sa tento Štatút stal základom pre našu bratskú službu a sprievodcom pre každého v jeho vzťahoch so samým rádom, v spolupráci s našim povolaním a osobitným charakterom OFS“*.

Keď bol štatút schválený, my, generálni asistenti, sme zaslali kópie v štyroch jazykoch (talianskom, anglickom, španielskom a francúzskom) všetkým provinciálnym ministrom, kustódom a iným v hodnosti asistencie a asistentom OFS v Prvom ráde a TOR, podľa adries, ktoré sme mali v dispozícii. Takto všetci priamo alebo nepriamo zúčastnení vedia o novom štatúte. Predsedníctvo CIOFS urobilo to isté a zaslalo text všetkým národným radám OFS.

Toto je prvý krok. Ešte zostáva splniť zostávajúcu časť príkazu generálnych ministrov: presadzovať pochopenie a štúdium, inými slovami, dosiahnuť dôkladné vedomosti o nových prvkoch uvedených v novom štatúte.

ŠTRUKTÚRA NOVÉHO ŠTATÚTU

Štruktúra nového Štatútu je dosť odlišná. Predošlý Štatút odrážal organizáciu Prvého rádu a TOR ako aj OFS, kým nový Štatút uvádza iba štruktúru OFS.

Nový Štatút má 3 hlavy, 8 podtitulov a 24 článkov a nasledujúcu štruktúru:

1. Hlava I.: Všeobecné princípy – 5 článkov
2. Hlava II.: Úloha vyšších predstavených – 3 podtituly, 7 článkov
 - a. Všeobecné princípy – 3 články
 - b. Generálni ministri – 2 články
 - c. Provinciálni ministri – 2 články
3. Hlava III.: Úloha duchovných asistentov – 5 podtitulov, 13 článkov
 - a. Všeobecné princípy – 5 článkov
 - b. Generálni asistenti – 2 články
 - c. Národní asistenti - 2 články
 - d. Regionálni asistenti - 3 články
 - e. Miestni asistenti - 2 články

SPOLOČENSTVO A ZODPOVEDNOSŤ

Prvá hlava Štatútu hovorí o všeobecných princípoch. Nachádzajú sa tu základné body týkajúce sa úlohy duchovnej a pastoračnej starostlivosti o OFS a o vzťahoch Prvého rádu a TOR s OFS. Ako členovia tej istej Františkánskej rodiny, a pretože OFS celé storočia bolo zjednotené s Prvým rádom a TOR, Cirkev zverila duchovnú a pastoračnú starostlivosť Prvému rádu a TOR. V prvom článku čítame:

1. *Cirkev zverila duchovnú a pastoračnú starostlivosť o OFS Prvému františkánskemu rádu a TOR, s ktorými bolo OFS zjednotené celé storočia.*
2. *V skutočnosti rehoľní a svetskí františkáni rôznymi spôsobmi a formami, no v životodárnej jednote sa snažia stelesňovať charizmu ich spoločného Serafínskeho otca v Cirkvi a spoločnosti.*

3. *Preto, ako konkrétny znak jednoty a spoluzodpovednosti, musia rehoľní predstavení zabezpečiť duchovnú asistenciu všetkým bratstvám OFS.*

Preto je možné žiť františkánsku charizmu rôznymi cestami a formami, ale vo vnútri recipročnej a životodárnej jednoty medzi františkánskymi rádmi tak, že táto jednota je prítomná v Cirkvi a vo svete. Takto vyšší predstavení Prvého rádu a TOR, ako znak jednoty a spoluzodpovednosti, zabezpečujú asistenciu všetkým bratstvám OFS.

Článok druhý vysvetľuje ako sa táto jednota a spoluzodpovednosť vykonáva v službe poskytovanej OFS:

1. *Duchovná a pastoračná starostlivosť predstavuje dve hľadiská:*
 - *bratská služba „altius moderamen“ zo strany vyšších predstavených;*
 - *duchovná asistencia bratstvám a ich radám.*
2. *Poslaním „altius moderamen“ je zabezpečenie vernosti OFS františkánskej charizme, zhody s Cirkvou a jednoty s Františkánskou rodinou (GK, 85,2)*
1. *Poslaním duchovnej starostlivosti je bdieť nad jednotou s Cirkvou a Františkánskou rodinou svedectvom a zdieľaním františkánskej spirituality, v spolupráci na počiatocnej a trvalej formácii svetských františkánov a vyjadrovaním bratskej náklonnosti rehoľníkov voči OFS².*

1. GK, 85,2
2. GK, 89,3 a 90,1

Naša služba doplňuje, ale nenahrádza službu rád a ministrov OFS. Preto v článku 3 čítame:

1. *Táto dvojitá služba doplňuje ale nenahrádza službu svetských rád a ministrov, ktorých zodpovednosťou je riadiť, koordinovať a animovať bratstvá na rôznych úrovniach.*
2. *Je vykonávaná podľa tohto Štatútu, spoločného pre všetky štyri rehoľné rády (OFM, OFMConv, OFMCap, TOR) a musí byť vykonávaná spoločne na všetkých vyšších úrovniach nad miestnou úrovňou.*

Článok štyri uvádza poslanie Štatútu a vysvetľuje kto je kompetentný ho schváliť, modifikovať a interpretovať.

- 1. Poslaním tohto Štatútu je definovať, jednotným a konkrétnym spôsobom, službu duchovnej a pastoračnej starostlivosti o OFS, berúc do úvahy jednotu tohto Rádu.*
- 2. Tento Štatút schválila Konferencia generálnych ministrov, ktorá má právo na úpravu a autentický výklad.*
- 3. Ustanovenia, ktoré nesúhlasia s týmto Štatútom sú neplatné.*

ZÁVER

Na záver tejto prvej časti prezentácie je dobre si pripomenúť tri dôležité body uvedené v novom Štatúte v spojitosti s povahou a úlohou duchovného asistenta:

1. Duchovný asistent je konkrétnym znakom spoločenstva a spoluzodpovednosti Prvého rádu a TOR k OFS (Regula,26).
2. Duchovný asistent rozvíja spoločenstvo s Cirkvou a Františkánskou rodinou svedectvom a podieľaním sa na Františkánskej spiritualite.
3. Duchovný asistent spolupracuje v počiatočnej a trvalej formácii svetských františkánov a preukazuje im bratskú náklonnosť ich bratov a sestier.

Preklad: František Palko OFS, úprava S. Gáborová OFS

